

ارتباط جوانی جمعیت با ضریب پشتیبانی بیمه‌ای

گزارش

بیمه پردازی جمعیت جوان به سازمان‌های بیمه‌گر و تداوم این روند در سال‌های طولانی و تأثیر آن بر پایداری تأمین منابع این نهادها از اساسی‌ترین الزامات بیمه‌های اجتماعی است.

بر این اساس، سیاستگذاری کلان در راستای جوانی جمعیت و هدفگذاری کاهش پیری جامعه در کنار ایجاد اشتغال و بیمه پردازی به صندوق‌ها، زمینه دوام این سازمان‌ها را به وجود می‌آورد.

با توجه به تأثیرپذیری سازمان تأمین اجتماعی از متغیرها و شاخص‌های جمعیتی، پایداری و تعادل منابع و مصارف این سازمان، متأثر از برنامه‌ریزی در حوزه سیاستگذاری جمعیت است.

در این راستا، تدوین و ابلاغ سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی و تحکیم نهاد خانواده و فرزندآوری، همچنین قانون مصوب مجلس شورای اسلامی در حمایت از جوانی جمعیت، راهبرد تأمین اجتماعی در این خصوص را تعیین کرده است.

بند «۸» سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) نیز «ارائه خدمات لازم به منظور تحکیم نهاد خانواده و فرزندآوری» را مورد تأکید قرار داده است.

این مسأله ضرورت توجه به جوانی جمعیت برای ماندگاری سازمان‌ها را بیشتر می‌کند و تأثیر این مهم بر منابع و مصارف تأمین اجتماعی قابل انکار نیست.

سن امید به زندگی

اکنون سن امید به زندگی در ایران به ۷۶ سال رسیده، اما سن بازنشستگی ۴۲ سال است، یعنی تقریباً ۳۵ سال از عمر افراد در دوره بازنشستگی سپری می‌شود. بر این اساس تقویت زیرساخت‌های سازمان‌های بیمه‌ای برای این بازه سنی باید مدنظر باشد.

در این شرایط با تأکید بر افزایش سن امید به زندگی به عنوان یک شاخص مثبت رفاه اجتماعی، انجام اصلاحات پارامتریک در سازمان‌های بیمه‌ای مورد تأکید سازمان‌های بیمه‌گر است. کارشناسان بیمه‌های اجتماعی معتقدند با توجه به نفع و

موسوی: تا به امروز تأمین اجتماعی حدود ۲ هزار میلیارد ریال در بخش جوانی جمعیت هزینه کرده است. یکی از اتفاقات خوب انجام شده سازمان در حوزه جوانی جمعیت، حمایت از زوجین نابارور و راهاندازی بیمه ناباروری است

ضر مستقیم صندوق‌های بیمه‌ای از شاخص امید به زندگی و سالمندی جمعیت، مشوق‌های جمعیتی باید با مؤلفه‌های درآمدی تأمین اجتماعی رشد و توسعه داشته باشند.

هزینه‌های تأمین اجتماعی

میرهاشم موسوی، مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی پانزدهم

دی‌ماه در نشست مشترک باوزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی درباره هزینه کرد این سازمان در حوزه جوانی جمعیت گفته بود: «تا به امروز تأمین اجتماعی حدود ۲ هزار میلیارد ریال در

خدمات تأمین اجتماعی پرداخت هدیه ازدواج توسط تأمین اجتماعی در راستای قانون حمایت از خانواده و جوانی و ترغیب جوانان به ازدواج و فرزندآوری جمعیت از دیگر اقدامات این سازمان بیمه‌ای است. همچنین افزایش میزان مرخصی زایمان از ۶ به ۹ ماه و حمایت از مادران باردار بافرزنددوقلوبه‌بالا به عنوان بخشی خدمات تأمین اجتماعی در حوزه جوانی جمعیت و حمایت از خانواده و بانوان شاغل قابل ارائه است.

قانون جوانی جمعیت

در اجرای اصل (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در جلسه کمیسیون مشترک طرح جوانی جمعیت و حمایت از خانواده مجلس شورای اسلامی مطابق اصل (۸۵) قانون اساسی ارائه شد. این قانون پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت هفت سال با تأیید شورای نگهبان در آبان‌ماه سال ۱۴۰۰ ابلاغ شد.

سرپرست اداره کل مستم‌ری‌های سازمان تأمین اجتماعی:

۵۲ درصد از بازنشستگان سازمان را

گروه پیش از موعد تشکیل می‌دهند

گفت‌وگو

بازنشستگی پیش از موعد در یک دهه اخیر با پیشی گرفتن از بازنشستگی‌های عادی، حدود ۵۲ درصد از مجموع بازنشستگان سازمان تأمین اجتماعی را به خود اختصاص داده است. اثرگذاری رشد بازنشستگی پیش از موعد بر منابع و مصارف تأمین اجتماعی مسأله‌ای است که تصمیم‌سازان و کارشناسان حوزه بیمه‌های اجتماعی را به تدوین سازوکارهای پیشگیرانه ترغیب کرده است. با توجه به ضرورت کنترل سیر افزایش بازنشستگی‌های پیش از موعد، مجتبی طهماسبی آشتیانی سرپرست اداره کل مستم‌ری‌های سازمان تأمین اجتماعی، اثرات این ادامه این روند بر پایداری منابع سازمان، جدیدترین تحولات بازنشستگی زود هنگام و جزئیات آماری آن را در گفت‌وگو با آتی‌نو مطرح می‌کند.

زیر ۱۰ سال با توجه به شرایط سنی (مردان بالای ۶۰ سال و زنان بالای ۵۵ سال) و بهره‌مندی از خدمات درمانی، این نوع بازنشستگی را با استقبال فراوانی مواجه کرده است. وی افزود: «بهره‌مندی از مزایای احتساب سابقه اشتغال سالانه در مشاغل سخت و زیان‌آور به مدت یک‌و‌نیم سال و حذف شرط سنی، با توجه به پرداخت هزینه ناچیز بابت بدهی چهار درصد حق بیمه و برقراری مستم‌ری، جذابیت استفاده از مزایای بازنشستگی را در سنین پایین موجب می‌شود.»

عدم لحاظ شرط سنی

طهماسبی آشتیانی درباره اثرگذاری این نوع بازنشستگی در کاهش میانگین سن بازنشستگی اظهار کرد: «در اکثر قوانین بازنشستگی پیش از موعد، طی این سال‌ها شرط سنی لحاظ نشده است.» وی ادامه داد: «عدم احتساب سن مقرر جهت اجرای این قوانین، منجر به بازنشستگی گروه زیادی از متقاضیان در سنین پایین و متعاقباً کاهش میانگین سن بازنشستگی شده است.»

عدم تعادل منابع و مصارف

طهماسبی آشتیانی افزود: «بیمه پردازی کمتر و خروج

سرپرست اداره کل مستم‌ری‌های سازمان تأمین اجتماعی درباره تعداد مجموع بازنشستگان و سهم بازنشستگی پیش از موعد گفت: «اکنون حدود ۵۲ درصد از بازنشستگان سازمان را گروه پیش از موعد تشکیل می‌دهند و این موضوع بیانگر پیشی گرفتن تعداد بازنشستگان پیش از موعد از افراد بازنشسته عادی است.» مجتبی طهماسبی آشتیانی افزود: «مستم‌ری‌گیران سازمان شامل سه گروه بازنشسته، از کار افتاده و بازمانده هستند. براساس گزارش‌های آماری، تعداد پرونده فعال مستم‌ری‌گیران تا پایان سال گذشته ۳ میلیون و ۵۸۸ هزار و ۳۷۴ نفر بود.» وی افزود: «۶۷ درصد مجموع مستم‌ری‌گیران تأمین اجتماعی شامل ۲ میلیون و ۳۹۷ هزار و ۹۹۲ نفر بازنشستگان را تشکیل می‌دهند. از این تعداد یک میلیون و ۲۳۵ هزار و ۵۲۰ نفر بازنشسته پیش از موعد به شمار می‌روند.» وی همچنین اضافه کرد: «متأسفانه این روند صعودی تعداد بازنشستگان پیش از موعد نسبت به افراد بازنشسته عادی به صورت روزافزون رو به افزایش است.»

بیشترین سهم در بازنشستگی پیش از موعد

طهماسبی آشتیانی درباره بیشترین مشمولان

یادداشت

اثر بخشی ضریب پشتیبانی بر منابع سازمان‌های بیمه‌گر

محمد فرد

روزنامه‌نگار

منابع سازمان‌های بیمه‌گر به نسبت تعداد بیمه‌شدگان جدید و پرداخت مستم‌ری به بازنشستگان و بر مبنای ضریب پشتیبانی وابسته است. حفظ تعادل منابع و مصارف نیز به کاهش و افزایش این نسبت بستگی دارد. شاخص ضریب پشتیبانی به عنوان ابزار سنجش وضعیت صندوق‌های بیمه‌ای در برقراری مستم‌ری‌های بازنشستگی اثرگذار است و هر چقدر ضریب پشتیبانی بالاتر باشد، منابع و ورودی بیشتری در اختیار بیمه‌گر می‌گیرد. به دنبال بهبود وضعیت ورودی‌ها ناشی از افزایش ضریب پشتیبانی، سازمان بیمه‌گر از لحاظ پرداخت مستم‌ری در شرایط بهتری قرار خواهد گرفت. بر اساس اطلاعات موجود در سال‌های اولیه فعالیت تأمین اجتماعی ضریب پشتیبانی به عنوان اصل برای برقراری تعادل منابع و مصارف عددی بین ۱۰ تا ۱۵ بود، یعنی به ازای هر ۱۰ تا ۱۵ نفر وصولی بیمه، یک نفر بازنشسته می‌شد. سازمان تأمین اجتماعی در دهه ۶۰ به عنوان یک صندوق جوان روند تصاعدی در ضریب پشتیبانی داشت که در سال‌های ۶۸ و ۶۹ این ضریب به حدود ۱۲ و بالاترین ورودی‌های بیمه‌شدگان رسید. تأمین اجتماعی به عنوان بزرگترین سازمان خدمات‌دهنده به بیمه‌شدگان، اکنون با ضریب پشتیبانی ۴۲ (به ازای هر ۴۲ بیمه شده به یک فرد مستم‌ری بگیر یا بازنشسته) مستم‌ری پرداخت می‌کند. صندوق‌های بیمه‌ای جوان به شرط مدیریت درست منابع و مصارف و حرکت به سمت سرمایه‌گذاری توجیه‌پذیر اقتصادی برای ماندگاری و پویایی، کمتر امکان تجربه روند نزولی ضریب پشتیبانی را خواهند داشت. اما سازمان‌های بیمه‌گر با سابقه طولانی فعالیت، شاهد افزایش تعهدات، ایجاد تعهدات غیربیمه‌ای و حمایتی و کاهش ضریب پشتیبانی خواهند بود. بنابراین باید با ایجاد منابع بیمه‌ای جدید به سمت کاهش تعداد مستم‌ری‌ها و رشد روند بیمه پردازی پیش بروند. یکی از عوامل مؤثر بر کاهش ضریب پشتیبانی و عدم تعادل منابع و مصارف صندوق‌های بیمه‌ای، بازنشستگی‌های پیش از موعد است که به نوعی ناپایداری منابع را موجب می‌شود. اکنون ۵۲ درصد بازنشستگی‌ها در تأمین اجتماعی تحت عنوان بازنشستگی پیش از موعد با تعهدات پرداخت مستم‌ری به این گروه از افراد تحت پوشش سازمان است. یکی دیگر از مشکلات پیش‌رو در رابطه با کاهش نسبت پشتیبانی در صندوق‌ها و سازمان‌های بیمه‌گر، مسأله فرار بیمه‌ای با داشتن اثرات منفی در کاهش منابع است. فرار بیمه‌ای ضمن داشتن اثر منفی بر ضریب پشتیبانی، بر کاهش میزان درآمدهای بیمه‌ای صندوق‌های بیمه‌گر به دلیل وجود مشکلات در راستای ایفای تعهدات به افراد بیمه‌شده و مستم‌ری بگیر تحت پوشش مؤثر است. راهکارهای افزایش نسبت پشتیبانی صندوق‌ها، افزایش تعداد بیمه‌شدگان جدید، جلوگیری از فرار بیمه‌ای با استفاده از بیمه پردازی افراد شاغل در فضای اقتصاد و اشتغال غیرمولد و پرداخت حق بیمه کارگران از سوی کارفرمایان است. حرکت به سمت اصلاحات پارامتریک به عنوان یکی دیگر از مسیرهای پیشگیری از کاهش سابقه بیمه پردازی و سن بازنشستگی را باید تغییر داد تا بیمه‌گران بتوانند به نسل‌های آینده به عنوان یک صندوق بین‌نسلی خدمت ارائه دهند. توسعه راهبرد بیمه همگانی نیز بر اصلاح ضریب پشتیبانی سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌ای تأثیرگذار است و باید با رشد شمار بیمه‌شدگان در راستای تأمین منابع و مصارف نوعی تعادل را ایجاد کرد. اجرای طرح بیمه فراگیر خانواده ایرانی و تحت پوشش قرار دادن افراد فاقد بیمه مانند دانشجویان و زنان خانه‌دار، در جهت افزایش شمار بیمه‌شدگان به عنوان یک راهبرد اساسی و کاهش ضریب پشتیبانی در تأمین اجتماعی اثر بخشی دارد و با افزایش بیش از یک میلیون بیمه‌شده جدید می‌تواند در روند نزولی نسبت پشتیبانی وقفه ایجاد کند.